

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม
สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
GUIDELINES FOR DEVELOPING EDUCATIONAL INSTITUTIONS TO STANDARDS
OF MORAL SCHOOL OBEC PROJECT IN THE SCHOOL UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 12

ศรียักษ์ เรืองรัตน์¹, พระปลัดโมฆิต โฆสิตโต²,

มะลิวัลย์ โยธารักษ์³ และ บุญเลิศ วีระพรกานต์⁴

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช^{1,2,3,4}

Srirak Ruangrat¹, Phra Paladkosit Kosito²,

Maliwan Yotarak³ and Boonlert Weeraponkan⁴

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus^{1,2,3,4}

Corresponding Author, Email: Srirak4180@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบโครงการคุณธรรม สพฐ. จำนวน 14 คน สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผู้อำนวยการ 2 คน และ ครูผู้รับผิดชอบ 1 คน และสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการพรรณนา

* ได้รับบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2564; แก้ไขบทความ: 22 มิถุนายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 29 มิถุนายน 2564

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการคุณธรรม สพฐ. เป็นไปตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 โดยให้โรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรม อัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม 2) แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ประเด็นที่ 2 การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ ประเด็นที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 5 ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงและประเด็นที่ 6 สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และ 3) ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ โดยมีข้อเสนอแนะ ควรชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม และผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หลักสำคัญของการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม คือ การแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรมหรือพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก โรงเรียนต้องเร่งลงมือปฏิบัติทันที และต้องกระตุ้นสร้างการมีส่วนร่วม จากทุกฝ่าย

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.; มาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

Abstract

This research aimed 1) to study the operation condition of the kindergarten of school OBEC project 2) to study guidlined the development of educational institutes to the standards of school OBEC project and 3) to propose a guideline for educational institution development to the standards under of school OBEC project in the school under the Secondary education Area Office 12. Key Information Providers School administrators and teachers in charge of the OBEC moral project, 14 people, in-depth interviews, 3 experts, 2 directors and teachers in charge. 1 person and a group discussion of 7 experts. Interview tool. The focus group was analyzed qualitative data by descriptive method.

The results of the research were as follows: 1) The development of educational institutions to the standards under the OBEC moral project was in accordance with the OBEC moral school project, which is an operation to carry on the royal wishes, following in the footsteps of His Majesty the King. Rama IX According to the will of His Majesty King Rama 10 by requiring each school to analyze moral values. Self identity To use as a guide for

moral development 2) Guidelines for the development of educational institutions to the standards under the OBEC moral school project consisted of issue 1, creating awareness and acceptance, issue 2, building teachers, leading students, leading issue 3, moral identity of school Issue number 4: determination of methods for achieving moral school identity, issue 5, action to achieve change goals, and issue 6, establish mechanisms to drive moral schools, and 3) results of presentation of the development guidelines. It is possible, its suitability and practicality. With suggestions Should point out the need for Moral development And good results that will arise from the development of moral schools The cornerstone of moral school identity is the transformation of objective morality into ethics or positive indicative behavior. Schools have to hurry and act immediately. And must encourage participation Join from all parties

Keywords: Development Approach; OBEC Moral School; Moral School Standards OBEC

บทนำ

ตามนโยบายของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยไว้ว่า มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนร่วม กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาเรียนรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 2)

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นพลเมืองของประเทศที่มีคุณภาพ และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ดังนั้นโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ เกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม (พัสสนา เทตตะวานิช, 2557 : 10)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 สหวิทยาเขตนบพิตำ - ท่าศาลา - พรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายด้านจากข้อมูลของแต่ละโรงเรียนพบว่านักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และในปีการศึกษา 2563 ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสั่งการผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้ให้สถานศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนที่มีที่ยืน มีเป้าหมาย พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และลดคุณลักษณะอันไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยกำหนดคุณลักษณะคุณธรรมเป้าหมายไว้ 5 ประการ คือ 1) พอเพียง 2) กตัญญู 3) ซื่อสัตย์ สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุดมการณ์คุณธรรม (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2559 : 7) และการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ผู้เรียนบางส่วนมีปัญหาอันเกิดจากความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหาอื่น ๆ เช่น อยากทดลองบุหรี ทดลองขับรถแข่งกัน ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยรุ่น มีปัญหาตามเพื่อนหรือปัญหาติดกลุ่ม เป็นช่วงที่ทำตามเพื่อนเป็นใหญ่จึงเกิดปัญหาอื่นตามมา การขาดการอบรมกล่อมเกลามาขาดความใกล้ชิดสนิทสนมทั้งจากครอบครัว ทั้งจากสังคมแวดล้อม จากสังคม ด้านครอบครัว พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก ขาดความใกล้ชิดลูก ไม่เป็นตัวอย่างที่ดี ล้วนเป็นพื้นฐาน ทำให้เยาวชนสร้างปัญหาให้ตัวเองและสังคมเพราะเยาวชนเป็นวัยที่กำลังเฝ้าหาแบบอย่างจากผู้ใหญ่และจากสังคม และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เป็นแนวทางที่กว้างใช้กับทั้งประเทศ ซึ่งมีบริบทไม่เหมือนกันทำให้แต่ละโรงเรียนในสังกัดดำเนินการไปคนละแนวไม่สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลรายงานพฤติกรรมของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนจึงเป็นไปได้ว่าถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้โครงการคุณธรรมตามแนวทางของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จะทำให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการแก้ปัญหาและเกิดคุณลักษณะคุณธรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เพื่อให้โรงเรียนได้ก้าวสู่ความเป็นมาตรฐานในด้านคุณธรรมได้มากขึ้นและชัดเจนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการคุณธรรม สพฐ.จำนวน 14 คน ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพการดำเนินการ

ขั้นตอนการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้กำหนดดังนี้ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จำนวน 7 คน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการพรรณนาและวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) นำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้น นำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น แล้วปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในผลการศึกษาสภาพ

2. ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้กำหนดดังนี้ ร่างรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จำนวน 1 คน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนา และนำรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น แล้วปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในการสนทนากลุ่ม

3. ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้กำหนดดังนี้ นำเสนอแนวทางการสนทนากลุ่ม ข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ร่วมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จำนวน 3 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการนำเสนอ คือ แบบประเมินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีพรรณนา ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เสนอแนวทางการพัฒนา เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ และจัดทำแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ฉบับสมบูรณ์ สรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ โดยการ ศึกษาสภาพการดำเนินงานจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 โดยให้โรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน รวมไปถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. คือ พอเพียง กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา 6 ประเด็นหลักๆ คือ ประเด็นที่ 1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ประเด็นที่ 2 การสร้างครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ประเด็นที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 5 ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และประเด็นที่ 6 สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ตระหนักรู้ เข้าใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

ซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีงามอย่างเป็นธรรมชาติสร้างความรู้สึกผิดชอบ ชั่วดีและภูมิใจในการทำดี (2) เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนและมีความต่อเนื่อง (3) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู ได้แนวทางที่เป็นกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 4) แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ประเด็นที่ 2 การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ ประเด็นที่ 3 การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน ประเด็นที่ 4 การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน ประเด็นที่ 5 ลงมือ ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) และประเด็นที่ 6 สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

3. ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ โดยมีข้อเสนอแนะ แนวทางดังนี้ 1) การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ควรชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นใน การพัฒนาคุณธรรม และผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งผลดีที่จะเกิด กับนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนและชุมชน 2) การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ สามารถหาหน้าที่แกนนำได้อย่างดี แกนนำจะเป็นทั้งครูวิทยากรของโรงเรียน เพื่อ จัดอบรมเพื่อนครูและ นักเรียนแกนนำ เป็นทีมงานของโรงเรียน ที่ช่วยให้การดำเนินงานตาม กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สำเร็จตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนได้ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หลักสำคัญของการ กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม คือ การแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรมหรือ พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมตามแนวทางมูลนิธิยุวสถิรคุณจึงใช้ตาราง คุณธรรมอัตลักษณ์ เป็นเครื่องมือแสดงเป้าหมายในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 4) การ กำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ได้แนะนำไว้ 4 วิธีการ ได้แก่ (1) การจัดทำโครงการ คุณธรรม (2) การเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน (3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม (4) การบูรณาการคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้ง วิธีการอื่นๆ ที่โรงเรียนได้พิจารณาความเหมาะสมในการนำมาใช้เพิ่มเติมตามความ ต้องการของโรงเรียนอีกด้วย 5) ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการ เปลี่ยนแปลง หลังจากที่ได้คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนต้องเร่งลงมือปฏิบัติทันที และต้อง กระตุ้นสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการปฏิบัติทั้งโรงเรียน และ 6) สร้างกลไกการขับเคลื่อน โรงเรียนคุณธรรม กลไกในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ที่ช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้ (1) การวางแผนของโรงเรียนคุณธรรม (2) การสร้างการมีส่วนร่วม (3) การส่งเสริมสนับสนุนและเสริมแรง (4) การนิเทศติดตามโรงเรียนคุณธรรม (5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (6) การประเมินผล (7) การถอดบทเรียน และ (8) การประชาสัมพันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า โรงเรียนทุกโรงดำเนินการ โดยมีมูลนิธิยุวสถิรคุณ กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม คือ การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และมีกรอบแนวคิดคุณธรรม คือ พอเพียง กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ รัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชวาทด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ รัชกาลที่ 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรมดังกล่าว โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการคุณธรรม สพฐ. อย่างน้อยร้อยละ 35 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โรงเรียนทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการคุณธรรม สพฐ. สอดคล้องกับแนวทางดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของ ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล (2560 : 3) ในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแนวทางดังนี้

1) การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ 2) การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ 3) การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5) ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และ 6) สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ อมรรรัตน์ วงศ์ศรียา (2562) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด พัฒนา ทั้ง 3 ด้าน ในวงรอบที่ 1 ใช้ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการงานคุณธรรม 2) กิจกรรม พี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสวดแทรกคุณธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวัดสุตสัปดาห์ 5) กิจกรรมพบพระพบธรรม ในวงรอบที่ 2 ใช้ 4 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) โครงการงานคุณธรรม 1) กิจกรรมพี่แกนนำสอน น้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสวดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรมวันสุดท้าย โดยเชิญวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้แก่นักเรียน ผลการติดตามการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณีโรงเรียนบ้านนาแมด ในวาระรอบที่ 2 และวาระรอบที่ 2 ทำให้นักเรียน โรงเรียนบ้านนาแมด จำนวน 138 คน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้น และมีจิตสาธารณะมากขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า จากแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นโครงการหลักให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มอบหมายให้โรงเรียนทั่วประเทศดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจากกลุ่มผู้บริหาร ครู เป็นแบบอย่างที่ดี คิดร่วมกันกับนักเรียนสร้างองค์ความรู้ ทักษะในชีวิตประจำวันให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการคุณธรรม สพฐ. ระดับโรงเรียน ถึงแนวปฏิบัติในโรงเรียนตามบริบทของโรงเรียนซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันโดยยั่งยืนในสภาพบริบทที่ใกล้เคียงกันในสหวิทยาเขตเดียวกัน ทั้งนี้เพราะว่า สหวิทยาเขตซึ่งรับมอบหมายจากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ให้โรงเรียนในเครือข่ายได้ดำเนินการตามแนวทางที่เหมาะสมในบริบทเดียวกัน อำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติเพื่อก้าวสู่มาตรฐานของโครงการคุณธรรม สพฐ. ต่อไปสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาธ-ศรี อินธิสิทธิ์ (ติกขปัญโญ) (2563) ซึ่งศึกษาในเรื่องการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกลางนาเดื่อมี 6 บทเรียนที่ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การรับรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2) การบูรณาการคุณธรรม กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน 3) นักเรียน ทำได้ตามศักยภาพของตนเอง 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียน 5) การพัฒนาครูและนักเรียนแกนนำ 6) การนิเทศติดตาม ประเมินผลและใช้ 4 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนาครูและบุคลากร 2) กลยุทธ์การพัฒนานักเรียน 3) กลยุทธ์การพัฒนาสิ่งแวดล้อม 4) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม

3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่า จากร่างแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมานำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้ได้เป็นแนวทางเพื่อให้ผู้บริหารทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน เข้าใจกระบวนการดำเนินการของโรงเรียน คุณธรรม สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งคุณธรรมและปรับใช้ในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนอย่างยั่งยืนและเป็นแนวทางเดียวกัน โดยมีแนวทางตามกระบวนการพัฒนาคุณธรรม คือ การสร้างการรับรู้และการยอมรับ การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำเพื่อเป็นกำลังในการดำเนินงานในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ การลงมือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม มีขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) สร้างการมีส่วนร่วมในโรงเรียนและชุมชน 3) ส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร 4) นิเทศ ติดตามจากผู้บริหารหรือต้นสังกัด 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับห้องเรียน หรือระหว่างโรงเรียน 6) การประเมินผล 7) ถอดบทเรียนจากครูและนักเรียนรวมถึงการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ และ 8) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะว่า โรงเรียนดำเนินการตามโครงการคุณธรรม สพฐ.เพื่อสร้าง คุณธรรม จริยธรรมให้ติดตัวกับบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนทั้งหมด เพื่อรับการติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด การประเมินตนเอง และการประเมินในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป สอดคล้องกับรายงานวิจัย ของ สุรียนต์ อินทร์อุดม (2560) เรื่องการ ขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยกระบวนการ SPREAD ผลการวิจัยพบว่า 1) ศึกษาวิเคราะห์ ได้ทำการประเมินตนเองโดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. แล้วให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการประเมินตนเองของโรงเรียน และหาวิธีการแก้ไขคุณธรรมที่เป็นปัญหาของ โรงเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียน ขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้สื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยการอบรมนักเรียนแกนนำในโรงเรียน ร่วมกันกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ห้องเรียน การบูรณาการ คุณธรรมในการเรียนการสอนในชั้นเรียน นำนักเรียนถอดบทเรียนด้านคุณธรรม 4) นักเรียน มีส่วนร่วม ดำเนินการสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ เช่น ร่วมกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่อยากให้เกิดขึ้น ในโรงเรียน กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ประชุม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น และสอดคล้อง กับผลงานวิจัย ของ จักรี วงศ์อักษร เรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) พฤติกรรมที่พึง ประสงค์เพิ่มขึ้น (2) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม (3) มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน (4) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม (5) มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงงานคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (6) มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้าง เสริมคุณธรรมและมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและ (7) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง 2) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .0.5

4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน 5) แนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ที่ควรพัฒนา ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) มุ่งองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและมีการ บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและ 2) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง (จักรี วงศ์อักษร, 2560) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คลิน ซี, ฮัสเตอร์, เอ เซคเกอร์ บี, ฟรอลิค เอ, (Cline C, Heesters A, Secker B, Frolic A,) (2012 : 2) ได้วิจัย เรื่องการศึกษาและการปฏิบัติจริยธรรม การปรับปรุงหลักสูตร เพื่อจุดประสงค์และ ความ ต้องการของท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า เป็นรูปแบบการ ฝึกฝนโดยเฉพาะ เพื่อการบรรลุเป้าหมายการศึกษาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน จำนวน ขององค์กรด้านการดูแลหลักสูตร พื้นฟูสุขภาพและการฝึกฝนอบรม ในบ้าน โดยเฉพาะ เพื่อเตรียมผู้ที่สำเร็จการศึกษาเพื่อการทำงานใน หน้าที่ราชการยึดหลัก จริยธรรมในการปฏิบัติงาน และได้ให้ความสำคัญกับความหลากหลายด้านจริยธรรม การศึกษา เพื่อผู้มีส่วนร่วมในเรื่องการปฏิบัติจริยธรรมและเน้นความจำเป็นที่จะนำรายการนี้เพื่อเป็น รายงานเพื่อพัฒนา มาตรฐานการศึกษาในอนาคต เพื่อให้ได้มาตรฐานและได้รับการยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สนองนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดำเนินการจัดอบรมครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ
3. อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของโรงเรียน
4. นิเทศติดตามเป็นระยะ

1.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการนำไปใช้ในการบริหาร ดังนี้

1. เป็นแนวทางการปฏิบัติที่เป็นแนวเดียวกัน
2. มีการประเมินผลที่เป็นรูปแบบ
3. นิเทศติดตามภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้น

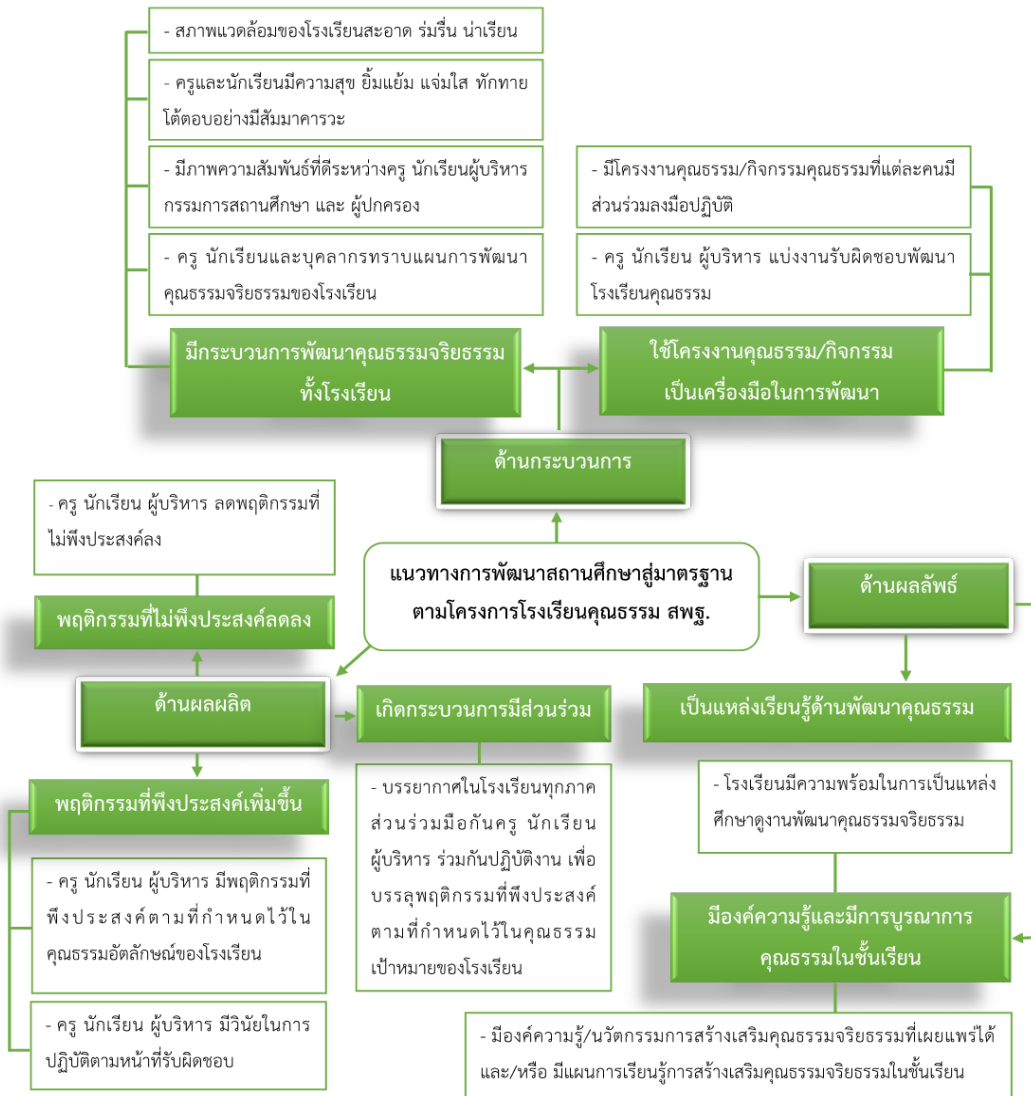
สังกัดต่อไป

4. นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการในกิจกรรมด้านคุณธรรมของนักเรียน
 6. บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
 7. บูรณาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่นๆ
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป
1. ควรมีการทำวิจัย เรื่องรูปแบบการประเมินการพัฒนาโครงการคุณธรรม สพฐ.ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 2. ควรมีการทำวิจัย เรื่องแนวทางการสร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี โครงการคุณธรรม สพฐ.ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 3. ควรมีการทำวิจัย เรื่องแนวทางนวัตกรรมการสอนโครงการคุณธรรม จากโครงการคุณธรรม สพฐ.ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จะเห็นว่าสิ่งที่ได้จากการวิจัย แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการ 2) ด้านผลผลิต และ 3) ด้านผลลัพธ์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพมหานคร.
- จักรี วงศ์อักษร. (2560). ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหาร การศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระมหาธศรี อินธิสิทธิ์ (ติ๊กขปัญญ). (2563). การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ กรณี ศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร การศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัสนช เทตะวานิช. (2557). ค่านิยม 12 ข้อ: เราจะสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งคนต้องเข้มแข็งก่อน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แนวหน้า.
- ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล. (2559). แนวทางดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2563, จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/2198>
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สหมิตร พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุริยนต์ อีทรอดม. (2560). การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ในเขตตรวจราชการที่ 10 โดยกระบวนการ SPREAD, รายงานวิจัย. เขตตรวจราชการที่ 10 : อุตรธานี.
- อมรรัตน์ วงศ์ศรียา, (2562). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : กรณี โรงเรียนบ้านนาแมด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Cline C, and Heesters Barbara Secker. (2012). Andrea Frolic. Education for Ethics Practice; Tailoring Curricula to Local Needs and Objectives. HEC Forum.